Advies natuurwaarden en voortoets

Hoge Maasdijk 1-5 Woudrichem

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Advies natuurwaarden en voortoets
Hoge Maasdijk 1-5 Woudrichem

Inhoud

Rapport en bijlagen

11 oktober 2018
Projectnummer 284.10.50.00.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
- 1.1 Aanleiding 4
- 1.2 Doel van het advies 4
- 1.3 Informatie 4
- 1.4 Opzet van het rapport 4

2 Situatieschets en plannen 5
- 2.1 Ligging en huidige situatie 5
- 2.2 Voorgenomen ontwikkeling 7

3 Voortoets Natura 2000 9
- 3.1 Inleiding 9
- 3.2 Beschrijving Natura 2000-gebied 9
- 3.3 Effectbeoordeling 11
- 3.4 Conclusie 14

4 Provinciaal natuurbeleid 15
- 4.1 Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid 15
- 4.2 Inventarisatie 15
- 4.3 Effectbeoordeling 16

5 Soortenbescherming 18
- 5.1 Planten 19
- 5.2 Zoogdieren - vleermuizen 19
- 5.3 Zoogdieren – overige 22
- 5.4 Vogels 23
- 5.5 Amfibieën, reptielen en vissen 25
- 5.6 Ongewervelden 26

6 Conclusie en consequenties 27
- 6.1 Beschermde gebieden 27
- 6.2 Beschermde soorten 27
- 6.3 Uitvoerbaarheid 28

7 Bronnen 29
- 7.1 Veldbezoeken 29
- 7.2 Bronnen 29

Bijlagen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de sloop van de bestaande bedrijfsbebouwing en de nieuwbouw van appartementen, een restaurant en een bedrijfspand op de vrijgekomen locatie aan de Hoge Maasdijk 1-5 te Woudrichem wordt een planologische procedure doorlopen. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden doorlopen. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

1.2 Doel van het advies

Voorliggend Advies natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van het genoemde plan. De effecten op de natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot de Wet natuurbescherming (Wnb)[1] met de daaraan gekoppelde provinciale verordening en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

1.3 Informatie

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

- bestaande bronnen, zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek op 16 februari 2018 waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

1.4 Opzet van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen weergegeven. De mogelijke effecten van deze plannen op in het kader van de Wnb beschermde natuurgebieden worden in hoofdstuk 3 beoordeeld. In hoofdstuk 4 wordt het provinciale natuurbeleid behandeld. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het veldbezoek worden de mogelijke effecten van de plannen op in het kader van de Wnb beschermde flora en fauna bepaald (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 6 'Conclusie en consequenties' wordt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gegeven.

[1] De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

2 Situatieschets en plannen

2.1 Ligging en huidige situatie

Het plangebied omvat het bedrijventerrein aan de Hoge Maasdijk 1-5 te Woudrichem. Het plangebied wordt aan de oostzijde begrensd door de Afgedamde Maas en aan de westzijde door de Hoge Maasdijk. Ten noorden van het plangebied ligt een kleine jachthaven en ten zuiden van het plangebied ligt een uitloper van het bedrijventerrein waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt. De ligging van het plangebied wordt weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood). (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl. Bron webservice: Esri Nederland, www.esri.nl)

Het plangebied vrijwel volledig bebouwd en verhard. De bebouwing bestaat uit twee complexen van geschakelde bedrijfsloodsen. Een groot deel van de loodsen heeft een zadeldak met golfplaten en enkele loodsen hebben een plat dak met bitumen dakbedekking. De wanden zijn opgetrokken uit verschillende materialen, waaronder bakstenen, hout en plaatmateriaal. Centraal in het plangebied staat een leegstaande bedrijfswoning met een zadeldak met dakpannen en muren uit bakstenen en gevelbetimmering. De verharding op het terrein bestaat uit betonplaten en bestrating. Aan de ran-

den van het plangebied is ook vegetatie aanwezig met braamstruweel, bomen, struiken en grasland. Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied. Wel grenst het plangebied aan de Afgedamde Maas. Het plangebied wordt van de Afgedamde Maas gescheiden door een damwand.

Plangebied bezien vanaf de Hoge Maasdijk richting het noorden (16 februari 2018)

Impressie van de bedrijfsbebouwing (16 februari 2018)

Ruigte en jonge opgaande beplanting aan de rand van het plangebied langs de Afgedamde Maas (16 februari 2018)

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit de sloop van de bestaande bebouwing in het plangebied en de bouw van circa 85 appartementen en 15 kadewoningen. Daarnaast wordt aan de oostzijde van het plangebied een restaurant en (een) bedrijfsgebouw(en) mogelijk gemaakt. De ligging van de gebouwen wordt weergegeven in figuur 2. De rest van het plangebied wordt met uitzondering van enkele wegen, paden en parkeerplaatsen groen ingericht.

Figuur 2. Concept schetsontwerp met de beoogde inrichting van het plangebied (Bron: AURA).

3 Voortoets Natura 2000

3.1 Inleiding

Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Voortoets

De voorliggende rapportage is geschreven als voortoets in het kader van de Wnb. Het begrip 'voortoets' komt niet als zodanig voor in de Wnb. Het begrip wordt in de praktijk echter veel gebruikt als naam voor een globale toetsing waarmee een indicatie wordt verkregen van de mogelijke negatieve gevolgen van een activiteit op in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden. Door een voortoets uit te voeren, wordt de vraag beantwoord of er een kans bestaat dat de activiteit verslechtering en/of significante gevolgen met zich meebrengt. De provincie Noord-Brabant is in voorliggende situatie in het kader van de Wnb het bevoegd gezag.

Inventarisatie

Het plangebied vormt geen onderdeel van een in het kader van de Wnb beschermd Natura 2000-gebied, maar ligt wel op korte afstand van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. Het Natura 2000-gebied bestaat uit drie deelgebieden, waarbij deelgebied Loevestein op circa 180 meter ten oosten van het plangebied ligt aan de overzijde van de Afgedamde Maas. De ligging van dit deel van het Natura 2000-gebied ten opzichte van het plangebied wordt weergegeven in figuur 3. De deelgebieden Pompveld en Kornsche Boezem liggen op een veel grotere afstand van respectievelijk circa 4,5 kilometer ten zuiden en 7 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. In het beheerplan voor het Natura 2000-gebied wordt aangegeven dat ecologische relaties tussen het deelgebied Loevestein enerzijds en de deelgebieden Pompveld en Kornsche Boezem anderzijds nagenoeg ontbreken (Provincie Gelderland & Noord-Brabant, 2015). Onderstaande gebiedsbeschrijving en effectbeoordeling focust zich dan ook voornamelijk op het nabijgelegen deelgebied Loevestein.
Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 3 kilometer afstand van het plangebied. Hieronder volgt een beschrijving van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem.

3.2 Beschrijving Natura 2000-gebied

Hieronder volgt een beschrijving van het Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. De gebiedsbeschrijving is onder meer gemaakt aan de hand van het ontwerpbeheerplan voor het Natura 2000-gebied (Provincie Gelderland & Noord-Brabant, 2015) en omvat een overzicht van de aangewezen soorten en habitattypen en van de kerndoelen voor het Natura 2000-gebied.

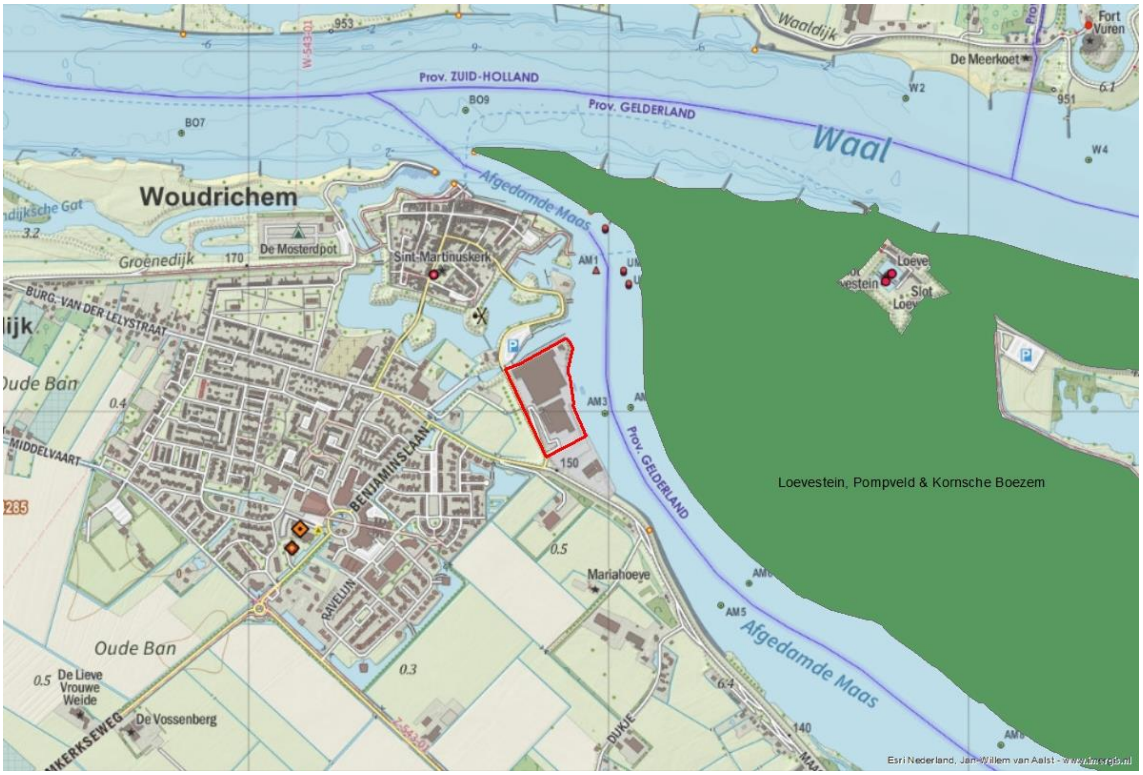

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem (groen). (Bron kaartbeeld: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl. Bron webservice: Esri Nederland, www.esri.nl)

Het gebied is in december 2004 definitief aangewezen als habitatrichtlijngebied. De deelgebieden Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem zijn door de Staatssecretaris van Economische Zaken op 4 juli 2013 definitief aangewezen als Natura 2000 gebied.
Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem is aangewezen voor 7 habitattypen en 6 habitatsoorten (zie tabel 1).

Tabel 1: Habitattypen en habitatsoorten waarvoor Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem is aangewezen.

Habitattype
H3150 – Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H3270 – Slikkige rivieroevers
H6120 – *Stroomdalgraslanden
H6430A – Ruigten en zomen (moerasspirea)
H6519A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)
H91E0A – *Vochtige alluviale bosssen (zachthoutooibossen)
H91E0C – *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
Habitatsoorten
H1134 – bittervoorn
H1145 – grote modderkruiper
H1149 – kleine modderkruiper
H1163 – rivierdonderpad
H1166 – kamsalamander
H1337 – bever

Deelgebied Loevestein is een uiterwaarden- en boezemgebied van ongeveer 450 hectare in het westen van de Bommelerwaard en ligt rond het gelijknamige slot. Binnen het gebied zijn buitendijkse

uiterwaardengebieden langs de Waal en Afgedamde Maas aanwezig met stroomdalgraslanden, matig voedselrijke graslanden, matig voedselrijke wateren en wilgen- en populierenbossen. Daarnaast omvat deelgebied Loevestein de Boezem van Brakel, een binnendijks moerasgebied dat na vergraving is gevormd in een komkleigebied. Het gebied is van internationaal belang vanwege het voorkomen van verschillende zeldzame amfibieën- en vissoorten en bloemrijke uiterwaardgraslanden (Provincie Gelderland & Noord-Brabant, 2015).

Voor het Natura 2000-gebied zijn ook 3 kernopgaven geformuleerd:

3.07 Rivierbegeleidende bossen
Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
3.11 Wateren voor vissen en amfibieën
Laagdynamische wateren voor grote modderkruiper H1145, bittervoorn H1134 en amfibieën, zoals kamsalamander H1166.
3.13 Stroomdalgraslanden
Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossestaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.
4.01 Waterkwaliteit
Nastreven van een meer evenwichtig systeem met goede waterkwaliteit voor waterplanten, vissen en schelpdieren (met name in kranswierwateren H3140 en meren met krabbescheer en fonteinkruiden H3150), mede t.b.v. vogels zoals kleine zwaan A037, tafeleend A059, kuifeend A061 en nonnetje A068.

De knelpunten voor het behalen van de Natura 2000-doelstellingen zijn:
- Het beheer van de bloemrijke uiterwaarden is ontoereikend om de doelen te halen
- De beperkte invloed van de rivierdynamiek
- Verdroging en eutrofiëring van het binnendijks gebied

3.3 Effectbeoordeling

Bij uitvoering van het plan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt in het Natura 2000-gebied, waardoor tijdens de aanlegfase hooguit sprake is van effecten door externe werking. Tijdens de aanlegfase gaat het om het uitvoeren van bouwwerkzaamheden in het plangebied. Daarom worden de effecten van verstoring door geluid, licht, trilling en optische verstoring behandeld en worden de effecten van verzuring en vermesting door stikstofdepositie in kaart gebracht. In de gebruiksfase zouden ook verstoring op kunnen treden als gevolg van een toename van recreatie om het plangebied.

De effectbeoordeling voor verstoring door geluid, licht, trilling en optische verstoring focust zich op deelgebied Loevestein. De deelgebieden Pompveld en Kornsche Boezem en andere Natura 2000-gebieden liggen namelijk op meer dan 3 kilometer afstand van het plangebied, zodat deze effecten in de aanlegfase en gebruiksfase op voorhand kunnen worden uitgesloten. De effecten van stikstofde-

positie kunnen over grote afstanden optreden en worden dan ook door middel van een Aerius-berekening in kaart gebracht voor alle Natura 2000-gebieden.

Geluid

Hierbij gaat het om verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen, veroorzaakt door menselijke activiteiten. Onder meer vogels, vissen en (zee)zoogdieren zijn in meer of mindere mate gevoelig voor verstoring door geluid. De aangewezen vissoorten bittervoorn, grote en kleine modderkruiper zijn zeer gevoelig voor verstoring door (onderwater)geluid. Bever en rivierdonderpad zijn gevoelig voor verstoring door geluid (zie bijlage 3).

Van de aangewezen vissoorten is alleen de rivierdonderpad in de aan het plangebied grenzende Afgedamde maas te verwachten. Rivierdonderpadden verschuilen zich vaak aan de randen van rivieren tussen stenen, boomwortels of oeverbeschoeiing. Met name langs met stenen verzwaarde oevers komt de soort graag voor. Bij uitvoering van het plan vinden geen bouwwerkzaamheden plaats in het water van de Afgedamde Maas die zorgen voor een grote verstoringszone voor onderwatergeluid, zoals heiwerkzaamheden. Verstoring van rivierdonderpad in het Natura 2000-gebied op meer dan 180 meter van het plangebied treedt dan ook niet op, te meer omdat de soort niet zeer gevoelig is voor verstoring door geluid. Bovendien vormt de oever van de Afgedamde Maas rond het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor rivierdonderpad. Een groot deel van het plangebied wordt omgeven door met riet begroeide kleioevers en niet door basaltkeien of een oeverbeschoeiing. De rand van het plangebied zal dan ook niet van groot belang zijn voor de populatie van rivierdonderpad in het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Van bever is een burcht aanwezig aan de zuidoever van de jachthaven ten noorden van het plangebied. Deze verblijfplaats bevindt zich ruim buiten het Natura 2000-gebied, zodat het niet gaat om kwalificerende dieren van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. De effecten op bever worden dan ook getoetst in het kader van de soortenbescherming (zie hoofdstuk 5).

In de gebruiksfase kan sprake zijn van een lichte toename van recreatie in het deelgebied Loevestein. De toename van het aantal recreanten zal echter te verwaarlozen zijn ten opzichte van de huidige bezoekersaantallen. Deelgebied Loevestein wordt namelijk al bezocht door een groot aantal recreanten. Zo wordt het slot Loevestein jaarlijks bezocht door 120.000 bezoekers (Provincie Gelderland & Noord-Brabant, 2015). In de gebruiksfase zijn dan ook geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem te verwachten.

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem als gevolg van geluid treden niet op.

Licht

Hierbij gaat het om verstoring door kunstmatige lichtbronnen. De aangewezen vissoorten bittervoorn, kleine en grote modderkruiper zijn gevoelig voor verstoring door kunstlicht (zie bijlage 3).

De afgedamde Maas om het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor deze vissoorten. Het plan zorgt dan ook niet voor een toename van verlichting langs wateren die onderdeel zijn van het leefgebied van aangewezen vissoorten.

Negatieve effecten op Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem als gevolg van verstoring door kunstlicht treden niet op.

Trilling

Hierbij gaat het om verstoring door trillingen in bodem en water die veroorzaakt worden door menselijke activiteiten, zoals bouwactiviteiten. De aangewezen vissoorten bittervoorn, kleine en grote modderkruiper zijn zeer gevoelig voor verstoring door trillingen, terwijl rivierdonderpad gevoelig is voor trillingen (zie bijlage 3).

De rivierdonderpad is de enige aangewezen soort die in de Afgedamde Maas langs het plangebied voor kan komen (zie ook de effectbeoordeling voor geluid). Effecten van trillingen bij bouwwerkzaamheden reiken veel minder ver dan de effecten van onderwatergeluid. Aangezien geen bouwwerkzaamheden in het water plaatsvinden, zullen geen effecten op rivierdonderpad optreden.

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem als gevolg van trillingen treden niet op als gevolg van het plan.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Hiervan kan sprake zijn bij bouwwerkzaamheden tijdens de aanlegfase, maar ook door een toename van het aantal recreanten in de gebruiksfase. De aangewezen habitattypen en de aangewezen vissoorten bittervoorn, kleine en grote modderkruiper zijn gevoelig voor optische verstoring (zie bijlage 3).

De aangewezen soorten bittervoorn, kleine en grote modderkruiper en bever komen niet voor langs de oever van de Afgedamde Maas ter hoogte van het plangebied (zie ook effectbeoordeling geluid). In de aanlegfase en gebruiksfase neemt de optische verstoring in het plangebied bovendien niet sterk toe ten opzichte van de bestaande situatie. Het plangebied is momenteel in gebruik als bedrijventerrein, waardoor ook in de huidige situatie sprake is van bewegingen van mensen en voertuigen op het terrein. Bovendien ontneemt de opgaande beplanting en de damwand langs de Afgedamde Maas een deel van het zicht op het plangebied. De aanlegfase leidt dan ook zeker niet tot effecten in het op meer dan 180 meter afstand gelegen Natura 2000-gebied.
Recreanten in het Natura 2000-gebied kunnen wel zorgen voor optische verstoring. Zoals in de effectbeoordeling van geluid wordt aangegeven, zal een toename van het aantal recreanten als gevolg van het plan zeer gering zijn ten opzichte van de huidige situatie. Het plan zal dan ook niet leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de aangewezen habitats en soorten van het Natura 2000-gebied.

Het plan leidt in de aanleg- en gebruiksfase niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem als gevolg van optische verstoring.

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

In het kader van de plannen is een AERIUS-berekening uitgevoerd, waarbij de plansituatie is vergeleken met het huidige gebruik van het plangebied. Voor de details over de berekening wordt verwezen naar bijlage 4. De resultaten van de Aerius-berekening met de stikstofdepositie in de huidige situatie en plansituatie worden hieronder weergegeven in tabel 2.

Uit de AERIUS-berekening blijkt dat het plan leidt tot een afname van stikstofdepositie ten opzichte van de bestaande situatie. Door het huidige gebruik als bedrijventerrein is sprake van een relatief hoge stikstofuitstoot in de bestaande situatie, waardoor het plan leidt tot een gunstigere situatie ten aanzien van stikstofdepositie.

Hoewel de aanlegfase hierin niet is meegenomen, kan worden uitgesloten dat als gevolg van het plan een (significant) negatief effect optreedt, aangezien de aanlegfase een tijdelijk effect is en een tijdelijke toename van stikstofdepositie wordt gecompenseerd door de duidelijke afname van stikstofdepositie bij beëindiging van de bedrijfsactiviteiten.

Tabel 2. Resultaten Aerius-berekening

Depositie natura 2000 gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem

Habitattype	omschrijving	Huidige situatie depositie in mol/ha/jaar	Nieuwe situatie depositie in mol/ha/jaar
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	3,88	1,54
Lg02	Geïsoleerde meander en petgat	0,94	0,40
H6120	Stroomdalgraslanden	0,07	0,03

Het plan leidt tot een afname van stikstofdepositie, zodat geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden door verzuring of vermesting.

3.4 Conclusie

Het plan leidt in de aanlegfase of gebruiksfase niet tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem of andere Natura 2000-gebieden. Het plan is op het punt van de gebiedenbescherming niet in strijd met de Wnb.

4 Provinciaal natuurbeleid

4.1 Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid

Natuur Netwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voormalige Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Noord-Brabant uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2018 en de Verordening ruimte Noord-Brabant. In de Verordening ruimte Noord-Brabant wordt gesproken over het Natuur Netwerk Brabant (NNB).

Groenblauwe mantel

Naast het NNB is een Groenblauwe mantel begrensd. Deze dient als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het landelijk gebied en moet de robuustheid van het systeem bevorderen. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn alleen mogelijk, mits ze bijdragen aan behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden; de ‘ja-mitsbenadering’.

4.2 Inventarisatie

De gronden van het plangebied grenzen aan de noord- en oostzijde aan het water van de Afgedamde Maas, wat is aangewezen als NNB. In het Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant is aan dit deel van het plangebied het beheertype N02.01 Rivier toegekend. Het plangebied zelf vormt onderdeel van de Groenblauwe mantel. Daarnaast loopt van noord naar zuid een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone door het plangebied (zie figuur 4).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rode lijn) ten opzichte van het NNB (groen), de Groenblauwe mantel (blauwgroen) en een ecologische verbindingszone met behoud en herstel watersystemen (paars). (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

4.3 Effectbeoordeling

Natuur Netwerk Brabant

Een ruimtelijk plan voor gronden van het NNB mag op basis van de Verordening ruimte Noord-Brabant alleen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die strekken tot 'behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden'. In de toelichting bij de verordening wordt aangegeven dat nieuwe plannen niet zijn toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken op waarden van het gebied aantasten. Voorbeelden van de wezenlijke actuele en potentiële waarden zijn volgens de toelichting: natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, openheid of juist geslotenheid en de landschapsstructuur.

Aan de buitenzijde van de damwand langs de Afgedamde Maas worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Ontwikkelingen in het NNB-gebied blijven dan ook achterwege. Daardoor blijven de aanwezige natuurwaarden van het beheertype N02.01 Rivier behouden bij uitvoering van het plan. Ook worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot aantasting van de landschapsstructuur of de kwaliteit van bodem, water en lucht in het NNB.

Volgens de Verordening ruimte Noord-Brabant kunnen echter ook ontwikkelingen buiten een NNB-gebied zorgen voor aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB. Het gaat bijvoorbeeld om aantasting van de rust, stilte en donkerte in het NNB. In dit verband is relevant dat de bebouwingsdichtheid in het plangebied afneemt en een groot deel van de bedrijfsactiviteiten worden beëindigd bij uitvoering van het plan. Hoewel het plan in de aanlegfase en gebruiksfase kan leiden tot enige mate van verstoring van rust, stilte en donkerte van het NNB, zal dit niet leiden tot een ver-

slechtering van de situatie. In de huidige situatie is namelijk ook al sprake van verstoring van rust, stilte en donkerte door de aanwezigheid van mensen, voertuigen en machines in het plangebied (zie ook hoofdstuk 3). Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB als gevolg van het plan treden dan ook niet op.

Groenblauwe mantel en ecologische verbindingszone

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen de Groenblauwe mantel en een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone zijn niet zondermeer toegestaan. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan worden beschreven in de Verordening ruimte Noord-Brabant. De (beleidsmatige) toetsing van het plan ten aanzien van de ligging binnen de Groenblauwe mantel en binnen het zoekgebied voor een ecologische verbindingszone wordt elders behandeld.

Conclusie

Het plan leidt niet tot negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB. De beoordeling van het plan ten aanzien van de ligging van het plangebied binnen de Groenblauwe mantel en een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone wordt in dit rapport niet nader behandeld. De (beleidsmatige) toetsing van het plan ten aanzien van de Groenblauwe mantel en de ecologische verbindingszone zal elders worden behandeld.

5 Soortenbescherming

Wet- en regelgeving

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in de Wet natuurbescherming. De bescherming van flora en faunasoorten is in de Wnb opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

- Strikt beschermde soorten:
  - soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1);
  - soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5).
- Overige beschermde soorten:
  - nationaal beschermde soorten (artikel 3.10).

Beschermingsregime

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen. Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijk invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Echter, voor vogels die staan in bijlage II van de Conventie van Bern geldt deze uitzondering niet. Daarnaast is er een lijst met jaarrond beschermde broedvogelnesten. Dat houdt in dat voor de op deze lijst genoemde vogelsoorten de nestplaats ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk. Wel kunnen provincies bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 verlenen voor deze soorten. Deze zogenaamde vrijstellingslijsten zijn opgenomen in de provinciale verordeningen en komen tussen de provincies grotendeels overeen. De provincie Noord-Brabant heeft in haar Verordening natuurbescherming' opgenomen dat voor in totaal 22 soorten een vrijstelling geldt van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb. Een overzicht van deze soorten is opgenomen in bijlage 1.

Bronnen

Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn in de bronnenlijst opgenomen. Op 12 februari 2018 is het uitvoerportaal 'quickscanhulp.nl' van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd (zie bijlage 2). Gegevens uit de geraadpleegde bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

Veldbezoek

Het plangebied is op 16 februari 2018 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 7.1).

Beschrijving resultaten

Op basis van de verzamelde informatie middels bronnen- en veldonderzoek, bekende ecologische principes en expert judgement volgt onderstaand per soortgroep een beschrijving van de (te verwachten) effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Indien het nemen van vervolgstappen (zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing) nodig is, wordt dit eveneens vermeld.

5.1 Planten

Inventarisatie

Het overgrote deel van het plangebied bebouwd of verhard, zodat weinig vegetatie aanwezig is. Langs de randen van het plangebied is braamstruweel aanwezig. Daarnaast zijn groepjes bomen en struiken aanwezig, waaronder populieren, ruwe berk, zomereik, es, laurierkers, coniferen en eenstijlige meidoorn. De vegetatie op de dijk aan de westrand van het plangebied bestaat uit grasland. Aan de buitenzijde van de damwand is langs de rivier rietland met wilgen en jonge essen aanwezig.

De enige uit de omgeving van het plangebied bekende beschermde plantensoort, de schubvaren, is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen in het plangebied. Deze soort groeit op oude muren en komt onder meer voor in Gorinchem. Voor andere beschermde plantensoorten biedt het plangebied geen geschikt biotoop.

Effectbeoordeling

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor in het kader van de Wnb beschermde planten is in voorliggende situatie niet nodig.

5.2 Zoogdieren - vleermuizen

Inventarisatie

In de leegstaande bedrijfswoning en in een aantal gevels van de bedrijfspanden in het plangebied zijn geschikte invliegopeningen voor vleermuizen aanwezig, waaronder ruimte tussen muren en overstek, overhangende gevelpannen en spleten tussen plaatmateriaal. Vleermuisverblijfplaatsen in de te slopen bebouwing kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. In één van de wilgen langs de Afgedamde Maas aan de oostzijde van het projectgebied zijn enkele plakkaten loszittende schors aangetroffen, zodat ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet uitgesloten zijn.

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard en vormt dan ook geen hoogwaardig foerageergebied voor vleermuizen. Langs de randen van het plangebied is op beperkte schaal foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Te verwachten zijn soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, waarvan waarnemingen bekend zijn uit de directe omgeving van het plan-

gebied (Quickscanhulp.nl, zie bijlage 2). De Hoge Maasdijk en de Afgedamde Maas buiten het plangebied kunnen onderdeel vormen van een vliegroute voor vleermuizen.

Nader onderzoek

METHODE

Tijdens 4 avond- en 1 ochtendbezoeken is het plangebied onderzocht ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen. Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2017[2]. Dit protocol is in 2009 ontwikkeld door bijdragen van meerdere partijen en wordt jaarlijks geëvalueerd door het Vleermuisvakberaad (deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO).

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrageluiddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt.

Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van een Pettersson D240x ultrasounddetector. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma WaveSurfer. De inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1). Elke inventarisatie is uitgevoerd door twee ecologen.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/-opkomst	Weer	Temperatuur
16-05-2018	21:25 - 23:30	21:31	Bewolkt, vrij krachtige wind	14 - 13°C
02-07-2018	22:00 - 24:00	22:05	Onbewolkt, zwakke wind	23 - 20°C
09-07-2018	03:30 - 05:30	05:30	Onbewolkt, zwakke wind	15 - 13°C
27-08-2018	20:35 - 22:40	20:39	Bewolkt, matige wind	17 - 16°C
17-09-2018	19:45 – 22:50	19:50	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	18 - 16°C

INVENTARISATIE 16 MEI 2018

Op de avond van 16 mei werd de eerste vleermuis, een gewone dwergvleermuis, waargenomen om 22:16 uur. Het betrof een langsvliegend exemplaar aan de oostrand van het plangebied die tussen de bebouwing en de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas doorvloog. Tijdens het vervolg van de inventarisatie werden nog 4 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betrof 2 keer een langsvliegende gewone dwergvleermuis die langs de west- en oostrand van het plangebied vlogen en twee korte tijd foeragerende dieren die rond de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas vlogen. Tijdens de inventarisatie zijn geen waarnemingen gedaan van uitvliegende vleermuizen. De waargenomen vleermuizen toonden ook geen duidelijke binding met de bebouwing in het plangebied.

[2] http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol.

INVENTARISATIE 2 JULI 2018

Tijdens het avondbezoek op 2 juli werd de eerste vleermuis aan de westzijde van het plangebied waargenomen. Het ging om een gewone dwergvleermuis die in westelijke richting over het plangebied vloog. Vanaf 23 uur werden verspreid over het plangebied enkele foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De foeragerende individuen vlogen voornamelijk rond de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas foerageerden. Vanaf 23:30 foerageerde een rosse vleermuis enige tijd boven de noordoostzijde van het plangebied. Net als tijdens het eerste bezoek toonden de waargenomen vleermuizen geen binding met de bebouwing in het plangebied. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen tijdens de inventarisatie.

INVENTARISATIE 9 JULI 2018

In de vroege ochtend van 9 juli werden bij de westgevel van de leegstaande bedrijfswoning rond 5 uur twee zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarvan één individu meermaals aantikte aan de onderrand van de overhangende gevelpannen. Deze waarneming duidt op de aanwezigheid van een verblijfplaats in de woning. Verder zijn tijdens het ochtendbezoek uitsluitend enkele langsvliegende of korte tijd in het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen die geen duidelijke binding toonden met de bebouwing.

INVENTARISATIE 27 AUGUSTUS 2018

Tijdens het avondbezoek op 27 augustus werd de eerste vleermuis, een langsvliegende gewone dwergvleermuis, waargenomen om 21:14 uur aan de oostrand van het plangebied. In de rest van het plangebied werden enkele langsvliegende of korte tijd foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vanaf tenminste 22:02 uur vloog direct ten noorden van de bedrijfswoning lange tijd een gewone dwergvleermuis rond die de rest van de avond herhaaldelijk sociale roepjes liet horen. Tijdens de inventarisatie zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

INVENTARISATIE 17 SEPTEMBER 2018

Tijdens het avondbezoek op 7 september werd om 20:15 uur de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis die enige tijd aan de zuidzijde van het plangebied voor de bedrijfsloodsen foerageerde. Vervolgens zijn verspreid over de avond vooral langsvliegende of korte tijd foeragerende vleermuizen waargenomen. Het ging met name om gewone dwergvleermuizen, maar ook om enkele laatvliegers, ruige dwergvleermuizen en rosse vleermuizen. Een uitzondering was een langdurig rondvliegende gewone dwergvleermuis die herhaaldelijk sociale roepjes liet horen. Net als tijdens de inventarisatie op 27 augustus vloog dit exemplaar direct ten noorden van de bedrijfswoning. Uitvliegende dieren zijn niet waargenomen tijdens de inventarisatie.

FUNCTIE VAN HET PLANGEBIED VOOR VLEERMUIZEN

Bij vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in de volgende functies: kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf, winterverblijf, foerageergebied en vliegroute.

Op basis van de hierboven beschreven inventarisatie op 9 juli kan worden geconcludeerd dat in de slopen bedrijfswoning een zomerverblijfplaats van één of twee individuen van gewone dwergvleermuis aanwezig is. Op grond van de inventarisaties op 27 augustus en 17 september, waarbij langdu-

rig een baltsende gewone dwergvleermuis is waargenomen direct ten noorden van de woning, kan worden geconcludeerd dat de verblijfplaats met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid tevens fungeert als paarverblijf voor deze soort. Het is onwaarschijnlijk dat de verblijfplaats eveneens dient als winterverblijfplaats, aangezien de leegstaande woning niet meer worden verwarmd en daardoor niet erg geschikt is als winterverblijfplaats. Andere vleermuisverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen tijdens het onderzoek.
Het plangebied vormt onderdeel van het foerageergebied van een enkele gewone dwergvleermuizen. Incidenteel foerageren ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in het plangebied. De meeste vleermuizen foerageren rond de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas. Tijdens de bezoeken zijn geen belangrijke vliegroutes van vleermuizen in of nabij het plangebied vastgesteld.

Effectbeoordeling
Bij de sloop van de bedrijfswoning gaat een zomerverblijfplaats van 1 of 2 individuen van gewone dwergvleermuis verloren die met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid tevens dient als paarverblijfplaats. Daarom dient een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd. Tijdens de inventarisatie zijn geen aanwijzingen gevonden dat een vleermuisverblijfplaats aanwezig is in de bomen langs de Afgedamde maas. Doordat de bomen niet vanaf de rivierkant konden worden bekeken, is de aanwezigheid van een verblijfplaats echter niet helemaal uitgesloten. Doordat de boom met potentiële vleermuisverblijfplaatsen langs de Afgedamde maas behouden blijft bij uitvoering van het plan, zijn echter geen negatieve effecten op een eventueel aanwezige verblijfplaats aan de orde.
Voor de waargenomen vleermuissoorten blijft bij uitvoering van het plan voldoende foerageergebied aanwezig, onder meer doordat de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas volledig behouden blijft. Het oppervlak aan bebouwing en verharding in het plangebied neemt af ten opzichte van de huidige situatie en bovendien is in de omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Bij uitvoering van het plan gaat dan ook geen essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute van vleermuizen verloren.

5.3 Zoogdieren – overige

Inventarisatie
Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende grondgebonden zoogdiersoorten bekend (bijlage 2). In het plangebied zijn een aantal algemene soorten aangetroffen, waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Tijdens het eerste veldbezoek zijn uitwerpselen van konijn aangetroffen. Tijdens nader onderzoek naar marters (zie bijlage 5) zijn konijn, bosspitsmuis, huisspitsmuis, egel, rosse woelmuis en woelrat aangetroffen in het plangebied.
In de directe omgeving van het plangebied zijn ook de niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten bunzing, hermelijn, wezel, bever en waterspitsmuis bekend (bijlage 2). De delen van het terrein met braamstruweel en opgaande beplanting zijn geschikt als leefgebied voor hermelijn, wezel en bunzing. Verblijfplaatsen van deze soorten konden niet worden uitgesloten op basis van het verkennend veldbezoek. Daarom is nader onderzoek uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van deze mar-

tersoorten aan te tonen. De werkwijze en resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in bijlage 5. Tijdens het nader onderzoek zijn bunzing, wezel en hermelijn niet aangetroffen in het plangebied.
Geschikt leefgebied voor waterspitsmuis ontbreekt in het plangebied. Tijdens de veldbezoeken zijn ook geen sporen van steenmarter, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen. Deze soort is ook niet waargenomen tijdens het nader onderzoek naar marters.
Van bever is een burcht aanwezig aan de zuidrand van de jachthaven ten noorden van het plangebied en de oever van de Afgedamde maas om het plangebied vormt geschikt foerageergebied. Het plangebied zelf vormt geen geschikt leefgebied voor bever en is bovendien ontoegankelijk door de damwand aan de waterzijde.

Effectbeoordeling
De aanwezigheid van verblijfplaatsen van bunzing, hermelijn en wezel kan worden uitgesloten op basis van het onderzoek. Negatieve effecten op deze soorten treden dan ook niet op.
Er worden geen activiteiten mogelijk gemaakt aan de oever van de jachthaven of de oever van de Afgedamde Maas, zodat de beverburcht en het foerageergebied van bever behouden blijven bij uitvoering van het plan. De bevers leven aan de rand van de jachthaven waardoor de bevers gewend zijn aan geluidsverstoring en optische verstoring rond de burcht. Door de dicht met riet, struiken en bomen begroeide oever van de jachthaven ter hoogte van de burcht, is het plangebied bovendien al goed afgeschermd van de beverburcht, waardoor een significante toename van optische verstoring van de bevers niet op zal treden. Verlichting en sterke geluidsverstoring zijn wel een aandachtspunt. Daarom wordt geadviseerd om, hoewel de beverburcht buiten het plangebied ligt, een ontheffing aan te vragen, zodat in het activiteitenplan bij de aanvraag maatregelen kunnen worden opgenomen die waarborgen dat verstoring van de beverburcht wordt voorkomen. Zo kan tijdens de aanleg- en gebruiksfase gebruik wordt gemaakt van gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling veroorzaken richting het water van de jachthaven en kan door het nemen van maatregelen tijdens de aanleg van de appartementen worden voorkomen dat sprake is van een sterke toename van geluidsverstoring.

Mogelijk kunnen als gevolg van de plannen verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten verstoord of vernietigd worden en kunnen dieren gedood worden. In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten (zie ook bijlage 1) een vrijstelling van artikel 3.10, lid 1 Wnb. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

5.4 Vogels

Inventarisatie
Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, waaronder huismus en gierzwaluw (bijlage 2). De met dakpannen bedekte bedrijfswoning in het plangebied is potentieel geschikt als broedlocatie voor huismus, al is de soort tijdens het verkennend veldbezoek niet waargenomen. Enkele wanden van de bedrijfsloodsen

zijn opgetrokken uit houten planken waartussen smalle spleten aanwezig zijn. In deze loods is tijdens het veldbezoek nestmateriaal van een duif, vermoedelijk Turkse tortel, aangetroffen, waarvan de nesten alleen in het broedseizoen beschermd zijn. In de loods zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In één van de zijgevels van een loods aan de noordzijde van het plangebied zijn vrij brede spleten aangetroffen tussen de stenen muur en het overstek. Op deze locatie kan gierzwaluw tot broeden komen. Daarom is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw in het plangebied. De onderzoeksmethode en de resultaten van het nader onderzoek worden hieronder beschreven.
In de opgaande beplanting in en direct om het plangebied zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het foerageergebied van soorten als sperwer, ransuil en kerkuil. Dit geldt met name voor de randen van het plangebied.

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop voor een aantal algemene vogelsoorten, zoals de tijdens de veldbezoeken waargenomen soorten zanglijster, holenduif, heggenmus, braamsluiper, putter, groenling. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend tijdens het broedseizoen beschermd.

Nader onderzoek
Om de aanwezigheid van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw aan te tonen, dan wel uit te sluiten, zijn voor huismus twee ochtendinventarisaties en voor gierzwaluw drie avondinventarisaties uitgevoerd.

METHODE
Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument Huismus Passer domesticus Versie 1.0 (Bij12, juli 2017). Het plangebied is op twee ochtenden bezocht. Daarbij is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van huismussen, waarbij specifiek wordt gelet op nestindicerend gedrag (zoals huismussen met nestmateriaal en zingende mannetjes).
Het onderzoek vond plaats op 2 en 14 mei 2018. De omstandigheden tijdens de inventarisatie worden weergegeven in tabel 2.
Het onderzoek naar gierzwaluw is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument Gierzwaluw Apus apus Versie 1.0 (Bij12, juli 2017). Ten behoeve van de gierzwaluwinventarisaties is het plangebied en de omgeving op de avonden van 6 juni, 2 juli en 12 juli 2018 onderzocht op de aanwezigheid van gierzwaluwen. De omstandigheden tijdens de inventarisatie worden weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Omstandigheden tijdens de huismus- en gierzwaluwinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/-opkomst	Weer	Temperatuur
02-05-2018	07:30 – 08:30	06:07	Onbewolkt, zwakke wind	8 °C
14-05-2018	12:00 – 13:30	05:46	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	20°C
06-06-2018	21:00 – 22:30	21:58	Onbewolkt, zwakke wind	22°C
02-07-2018	21:00 – 00:05	22:05	Onbewolkt, matige wind	23 - 20°C
12-07-2018	21:00 – 22:30	21:58	Half bewolkt, zwakke wind	15°C

HUISMUSINVENTARISATIES
Tijdens beide bezoeken zijn geen huismussen in het plangebied waargenomen. Nest- en verblijfplaatsen van deze soort kunnen worden uitgesloten op grond van de inventarisaties.

GIERZWALUWINVENTARISATIES
Tijdens de drie gierzwaluwinventarisaties en tijdens de huismusinventarisatie op 14 mei zijn hoog boven het plangebied overvliegende en foeragerende gierzwaluwen waargenomen. De vogels vlogen het meeste boven de west- en noordrand van het plangebied. Waarnemingen die duiden op de aanwezigheid van een nestplaats van gierzwaluw, zoals in- of uitvliegende dieren en laagvliegende en/of 'gierende' vogels zijn niet gedaan in het gehele plangebied. Nesten van gierzwaluw kunnen op grond van de inventarisaties worden uitgesloten in het plangebied. De hoog overvliegende en foeragerende vogels hebben waarschijnlijk nestplaatsen in woningen en andere gebouwen in Woudrichem buiten het plangebied.

Effectbeoordeling
Bij uitvoering van het plan gaan geen nest- of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten als huismus of gierzwaluw verloren. De herinrichting van het terrein zorgt er niet voor dat het plangebied ongeschikt wordt als foerageergebied voor de te verwachten vogels met jaarrond beschermde nesten. Het oppervlak bebouwing en verharding in het plangebied neemt af bij uitvoering van het plan en de opgaande beplanting langs de Afgedamde maas blijft behouden. Voor te verwachten soorten is in de omgeving van het plangebied bovendien in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van het plan zijn dan ook niet aan de orde.

Met betrekking tot overige broedvogelsoorten kan ervan uitgegaan worden dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels in de directe omgeving worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

5.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Inventarisatie
Oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied, zodat de aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. Uit de wijde omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielensoorten en deze worden gezien de inrichting van het terrein ook niet binnen het plangebied verwacht.

Het plangebied vormt daarmee alleen potentieel landbiotoop voor beschermde amfibieën uit de omgeving van het plangebied. In de sloten om het plangebied kunnen enkele algemene amfibieënsoorten voorkomen, zoals de uit de omgeving bekende soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (bijlage 2). Mogelijk komen deze soorten in lage aantallen ook binnen het plangebied voor. Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de meer kritische niet-vrijgestelde amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende alpenwatersalamander, poelkikker en rugstreeppad (bijlage 2) ontbreekt geschikt voortplantingswater en/of landbiotoop. Van deze soorten wordt dan ook hooguit incidenteel een zwervend exemplaar verwacht.

Effectbeoordeling

Mogelijk kunnen als gevolg van de plannen wel verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten verstoord of vernietigd worden en kunnen dieren gedood worden. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen onder de vrijstellingsregeling van de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling (artikel 3.10, lid 1 Wnb) zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

5.6 Ongewervelden

Inventarisatie

In de directe omgeving van het plangebied is de beschermde libellensoort rivierrombout bekend. Deze soort leeft als larve in grotere rivieren en is vaak te vinden op of nabij zandstrandjes langs de rivieren, zoals die aanwezig langs de Waal ten noorden van het plangebied. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor deze en andere beschermde ongewervelden. In het plangebied zijn wel een aantal algemene niet-beschermde dagvlinder- en libellensoorten te verwachten, zoals klein koolwitje, bont zandoogje, atalanta, gewone oeverlibel en paardenbijter.

Effectbeoordeling

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep ongewervelden ontstaan. Negatieve effecten op beschermde ongewervelden treden niet op.

6 Conclusie en consequenties

6.1 Beschermde gebieden

Het plan leidt in de aanlegfase of gebruiksfase niet tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem of andere Natura 2000-gebieden. Het plan is op het punt van de gebiedenbescherming niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wnb.

Het plan leidt niet tot negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB. De beoordeling van het plan ten aanzien van de ligging van het plangebied binnen de Groenblauwe mantel en een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone wordt in dit rapport niet nader behandeld. De (beleidsmatige) toetsing van het plan ten aanzien van de Groenblauwe mantel en de ecologische verbindingszone zal elders worden behandeld.

6.2 Beschermde soorten

Bij sloop van de bedrijfswoning gaat een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren die met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid tevens fungeert als paarverblijfplaats. Daarom dient een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd. In het activiteitenplan bij de aanvraag kunnen maatregelen worden beschreven die ervoor zorgen dat er tijdig vervangende verblijfplaatsen worden aangeboden en enige tijd daarna de oude verblijfplaats onaantrekkelijk wordt gemaakt. Daarnaast wordt geadviseerd om in verband met de beverburcht in de jachthaven naast het plangebied een ontheffing van de Wnb aan te vragen, zodat in het activiteitenplan bij de aanvraag maatregelen kunnen worden beschreven die ervoor zorgen dat de verstoring van de beverburcht wordt voorkomen. Deze maatregelen zijn erop gericht om verstoring door kunstlicht en geluid te voorkomen. Zo kan tijdens de aanleg- en gebruiksfase gebruik wordt gemaakt van een scherm of gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling veroorzaken richting het water van de jachthaven. Het tijdens de bouw aanbrengen van een grondwal/ scherm of het doordacht plannen van activiteiten (periode van verstoring verkorten, dan wel werkzaamheden spreiden om geluidsvolume terug te dringen) kunnen verstoring door geluid terugdringen.
Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden (Wnb artikelen 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste broedvogels geldt echter dat het broedseizoen valt tussen 15 maart en 15 juli.

6.3 Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat ten aanzien van beschermde soorten een ontheffing van de Wnb nodig is in verband met de aanwezigheid van gewone dwergvleermuis en bever. Gezien de aangetroffen soorten en de functie van het plangebied voor deze soorten, mag worden verwacht dat een ontheffing van de Wnb verkregen kan worden.
De verwachting is dat een ontheffing kan worden verkregen op basis van groot openbaar belang met inbegrip van sociale en economische aard. Het plan is daarmee uitvoerbaar is voor wat betreft de soortenbescherming van Wnb.

Voor de gebiedenbescherming van de Wnb geldt dat als gevolg van het plan geen significant negatieve effecten optreden op de intsandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem of andere Natura 2000-gebieden. Het plan is uitvoerbaar voor wat betreft de gebiedenbescherming van de Wnb.
Het plan kan wel in strijd zijn met de Verordening ruimte Noord-Brabant ten aanzien van de ligging binnen de Groenblauwe mantel en een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone. De (beleidsmatige) beoordeling van het plan ten aanzien van de ligging van het plangebied binnen de Groenblauwe mantel en een zoekgebied voor een ecologische verbindingszone wordt in dit rapport niet nader uitgewerkt, maar zal elders worden behandeld.

NB. Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden.

7 Bronnen

7.1 Veldbezoeken

Het plangebied en omgeving zijn op 16 februari 2018 door de heer J.A. Omon MSc bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna. Tijdens het bezoek zijn waargenomen planten- en diersoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Tijdens dit bezoek was het licht bewolkt bij een zwakke wind en circa 8 C°. Daarnaast zijn veldbezoeken uitgevoerd ten behoeve van de inventarisatie van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. De omstandigheden tijdens deze bezoeken zijn weergegeven in onderstaande tabel 3.

Tabel 3. Omstandigheden tijdens nader onderzoek naar vogels en vleermuizen

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/-opkomst	Weer	Temperatuur
02-05-2018	07:30 – 08:30	06:07	Onbewolkt, zwakke wind	8 °C
14-05-2018	12:00 – 13:30	05:46	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	20°C
16-05-2018	21:25 - 23:30	21:31	Bewolkt, vrij krachtige wind	14 - 13°C
06-06-2018	21:00 – 22:30	21:58	Onbewolkt, zwakke wind	22°C
02-07-2018	21:00 – 00:05	22:05	Onbewolkt, matige wind	23 - 20°C
09-07-2018	03:30 - 05:30	05:30	Onbewolkt, zwakke wind	15 - 13°C
12-07-2018	21:00 – 22:30	21:58	Half bewolkt, zwakke wind	15°C
27-08-2018	20:35 - 22:40	20:39	Bewolkt, matige wind	17 - 16°C
17-09-2018	19:45 – 22:50	19:50	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	18 - 16°C

7.2 Bronnen

- Provincie Gelderland & Noord-Brabant, 2015. Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 – 071 Loeestein, Pompveld & Kornsche Boezem.
- Gebiedendatabase Natura 2000-gebieden, Ministerie van Economische Zaken https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- Quickscanhulp.nl. Dit is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF. www.quickscanhulp.nl.
- Wet natuurbescherming, ingangsdatum 1 januari 2017.

Bijlagen

1. Soortenvrijstellinglijst Provincie Noord-Brabant
2. Opgave van Quickscanhulp.nl
3. Effectenindicator Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem
4. Aerius-berekening
5. Nader onderzoek bunzing, wezel en hermelijn

Bijlage 1. Soortenvrijstellinglijst Provincie Noord-Brabant

In onderstaande tabel zijn de soorten waarvoor in de provincie Noord-Brabant vrijstelling geldt weergegeven (Verordening natuurbescherming Noord-Brabant 2016).

ZOOGDIEREN	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Egel	Erinaceus europeus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Haas	Lepus europeus
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Konijn	Oryctolagus cuniculus
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Vos	Vulpes vulpes
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

AMFIBIEËN	
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelste groene kikker (of bastaardkikker)	Rana esculenta

Bijlage 2. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het onderzoeksgebied – levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 12-02-2018 15:53:15

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Schubvaren	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grote modderkruiper	Vissen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Vos	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Rivierrombout	Insecten - Libellen	wnb-hrl	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone/Kleine/Ruige dwerg-vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km

Bijlage 3. Effectenindicator Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem

Bron: www.synbiosys.alterra.nl

Storingsfactor	1 Oppervlakteverlies	2 Versnippering	3 Verzuring door N-depositie uit de lucht	4 Vermesting door N-depositie uit de lucht	5 Verzoeting	6 Verzilting	7 Verontreiniging	8 Verdroging	9 Vermatting	10 Verandering stroomsnelheid	11 Verandering overstromingsfrequentie	12 Verandering dynamiek substraat	13 Verstoring door geluid	14 Verstoring door licht	15 Verstoring door trilling	16 Optische verstoring	17 Verstoring door mechanische effecten	18 Verandering in populatiedynamiek	19 Bewuste verandering soortensamenstelling
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Slikkige rivieroevers	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Stroomdalgraslanden	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Ruigten en zomen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Vochtige alluviale bossen																			
Bever	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	...	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Bittervoorn	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	...	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Grote modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	...	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Kamsalamander	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	...	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	...	gevoelig	niet gevoelig	...	...	...	...	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Kleine modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	...	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Rivierdonderpad	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	...	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...	gevoelig	...	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.
- ... onbekend

Bijlage 4. Aerius-berekening

BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

Memo

Opdrachtgever: Bouwlinie BV projectnummer: 284.41.05.00.00

Van: BügelHajema Adviseurs
Onderwerp: Depositie stikstof
Datum: 05-06-2018

INLEIDING

De depositie van stikstof ten gevolge van de ontwikkeling van het bestemmingsplan Buitengebied - Hoge Maasdijk in de gemeente Woudrichem is berekend met het programmapakket Aerius. Deze notitie is een toevoeging aan het rapport dat door Aerius wordt gegenereerd. Hierin worden de uitgangspunten van de berekening en een samenvatting van de resultaten verwoord.

INVOERGEGEVENS AERIUS

In Aerius zijn standaard emissie-kengetallen opgenomen op basis waarvan de emissie van NO_x en NH_3 wordt bepaald. Ook de bewegingen van en naar het terrein dienen in de berekening meegenomen te worden. Conform jurisprudentie dient de verkeersgeneratie beschouwd te worden tot dat het verkeer op is genomen in het heersende verkeersbeeld. Volgens de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is dit het geval op het moment dat het aan- en afrijdende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag nog niet dan wel niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt. In de “Handreiking PAS voor aanvragers” wordt hier een nadere toelichting op gegeven: de berekening heeft dienovereenkomstig plaatsgevonden.

Huidige situatie

De volgende invoergegevens zijn in Aerius gebruikt. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen emissie ten gevolge van de verkeergeneratie van het plan en de functies in het plan zelf.

- Emissie in gebruik zijnde bedrijfsruimten (11.225 m^2)
  Voor deze ruimtes is uitgegaan van de emissies vergelijkbaar met kantoren en winkels. Uitgaande van een totale oppervlakte van 16.145 m2 moet rekening worden gehouden met een emissie van 1.813 kg NO_x per jaar.
- Emissie verkeer
  Met behulp van CROW-publicatie 317 is de verkeersgeneratie binnen het plangebied vastgesteld. Voor 11.225 m^2 bedrijfsruimte wordt op basis van deze publicatie (bedrijf arbeidsextensief/bezoekersextensief) uitgegaan van 420 ritten met personenauto’s, 100 ritten met lichte vrachtauto’s en 40 ritten met zware vrachtauto’s per etmaal.
  De totale verkeergeneratie bedraagt derhalve 560 ritten per etmaal. Deze ritten zijn verwerkt in het model afhankelijk van de locatie van de bedrijfsruimtes. De totale emissie van het verkeer bedraagt ongeveer 56 kg NO_x per jaar.

Nieuwe situatie

De volgende invoergegevens zijn in Aerius gebruikt. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen emissie ten gevolge van de verkeergeneratie van het plan en de functies in het plan zelf.

- Emissie woningen

  Emissie van 86 appartementen. Dit type woningen genereert ongeveer 1,11 kg NO_x per woning per jaar.

  Emissie van 14 grondgebonden woningen (10 tussenwoningen en 4 hoekwoningen). Deze type woningen genereren respectievelijk ongeveer 1,83 en 1,55 kg NO_x per woning per jaar.

  De totale emissie van de woningen bedraagt ongeveer 119 kg NO_x per jaar.
- Emissie bedrijfsruimten (3.300 m^2)

  Voor deze ruimtes is uitgegaan van de emissies vergelijkbaar met kantoren en winkels. Uitgaande van een totale oppervlakte van 3.300 m2 moet rekening worden gehouden met een emissie van 533 kg NO_x per jaar.
- Emissie verkeer

  Met behulp van CROW-publicatie 317 is de verkeersgeneratie binnen het plangebied vastgesteld op 7,4 ritten per etmaal voor de woningen en appartementen, hetgeen neerkomt op 740 ritten per etmaal van en naar de woningen en appartementen.

  Voor 3.300 m2 bedrijfsruimte wordt op basis van deze publicatie (bedrijf arbeidsextensief/bezoekersextensief) uitgegaan van 145 ritten met personenauto's en 20 ritten met lichte vrachtauto's per etmaal.

  De totale verkeergeneratie bedraagt derhalve maximaal 905 ritten per etmaal. Deze ritten zijn verwerkt in het model afhankelijk van de locatie van de appartementen en bedrijfsruimtes. De totale emissie van het verkeer bedraagt ongeveer 28 kg NO_x per jaar.

MODEL

De emissie en depositie van de huidige situatie en het plan is bepaald met behulp van het Aeriusmodel. Onderstaand is een tweetal afbeeldingen van het model opgenomen.

Huidige situatie

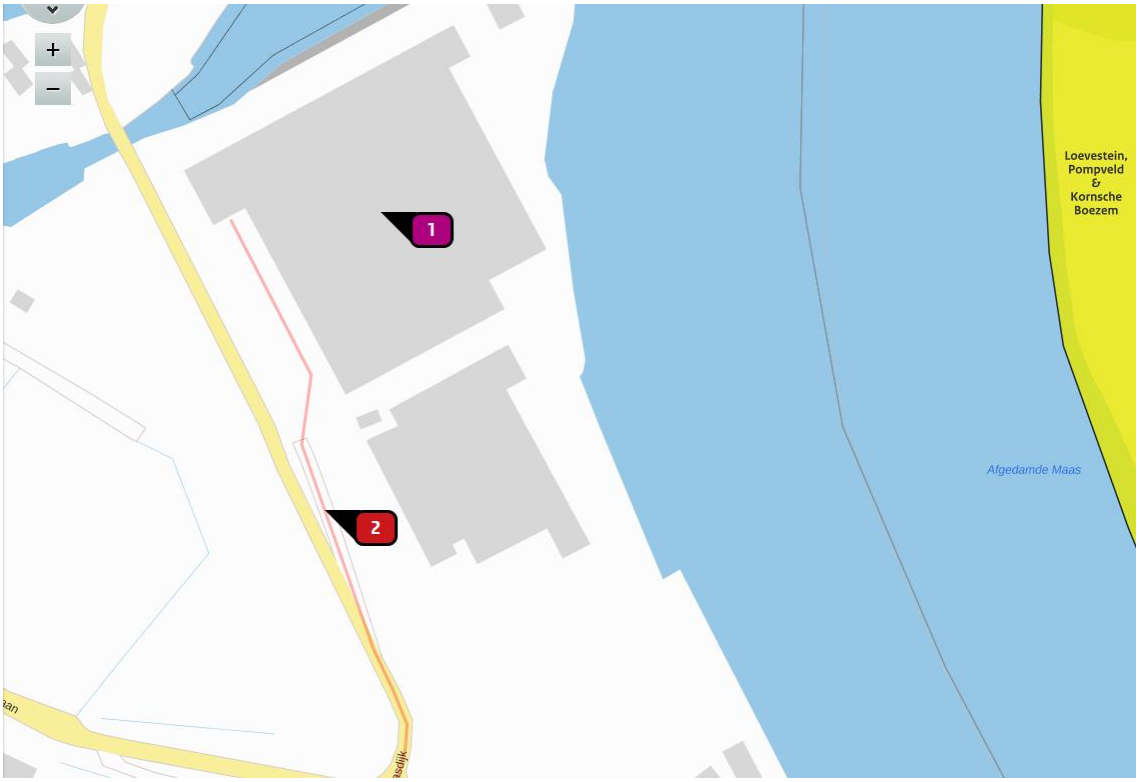

Nieuwe situatie

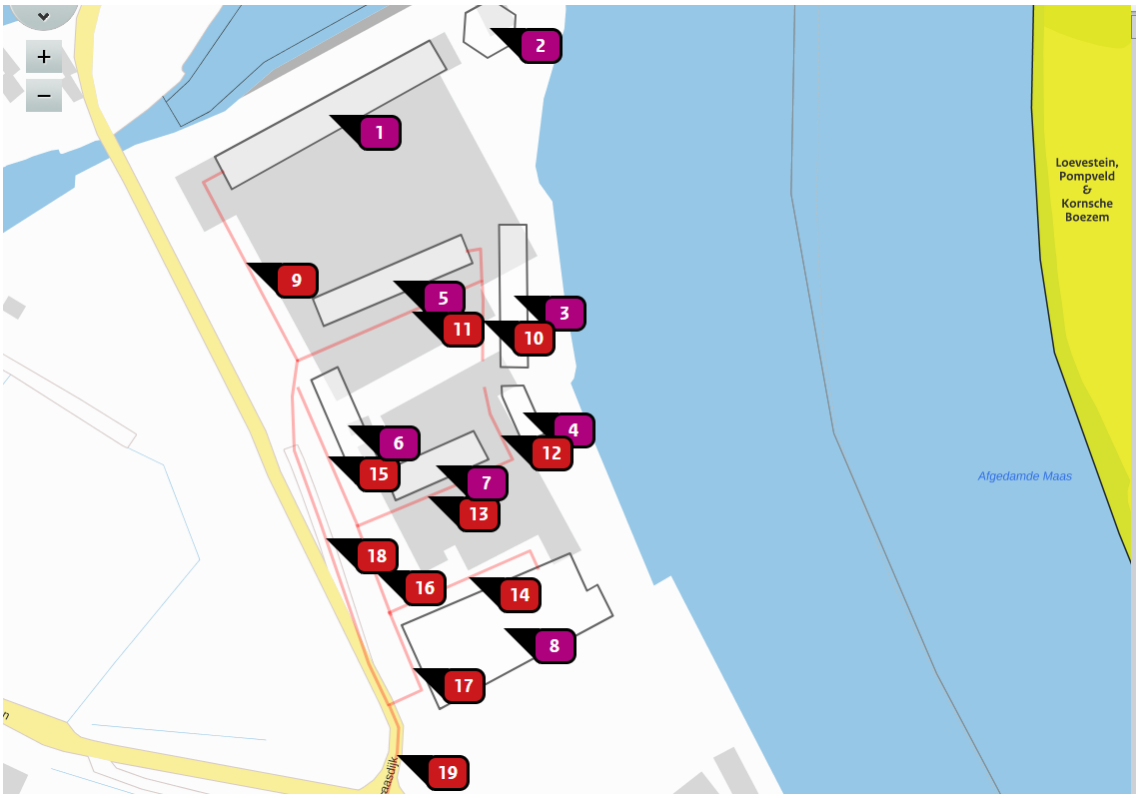

Paarse aanduiding: *puntbron van de te realiseren woningen en bedrijfsruimte*

Rode aanduidingen: *lijnbronnen wegverkeer*

REKENRESULTATEN

Uit de berekening blijkt dat het natura 2000 gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem met de uitvoering van het plan een flinke verbetering kent.

Depositie natura 2000 gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem

Habitattype	**omschrijving**	**Huidige situatie depositie in mol/ha/jaar**	**Nieuwe situatie depositie in mol/ha/jaar**
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	3,88	1,54
Lg02	Geïsoleerde meander en petgat	0,94	0,40
H6120	Stroomdalgraslanden	0,07	0,03

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en stikstofoxide (NOx), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Huidige situatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.natura2000.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Woonlinie	Hooge Maasdijk 1-5, nvt Woudrichem

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Hooge Maasdijk 1-5	RUT21A8buRmJ

Datum berekening	Rekenjaar	Rekeninstellingen
05 juni 2018, 14:37	2018	Berekend voor Wnb.

Totale emissie

	Situatie 1	Situatie 2	Verschil
NOx	1.869,03 kg/j	679,70 kg/j	-1.189,33 kg/j
NH3	< 1 kg/j	1,90 kg/j	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgebied	Bijdrage
-	-

Toelichting

vergelijking huidige situatie met de bouw van 100 appartementen en 3.300 m2 bedrijfsruimte

Locatie
Huidige situatie

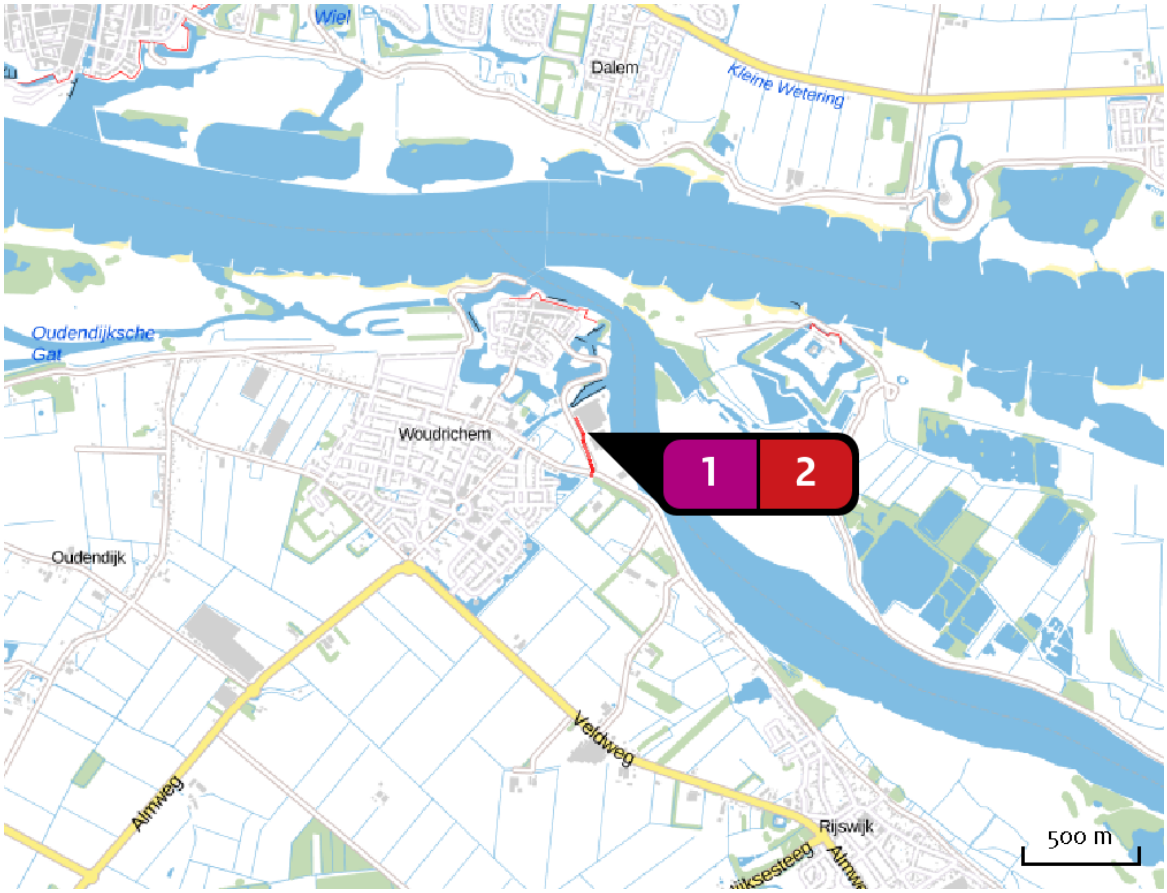

Emissie
Huidige situatie

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Bron 1 Plan | Plan	-	1.813,34 kg/j
2	Bron 2 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	55,69 kg/j

Locatie
Nieuwe situatie

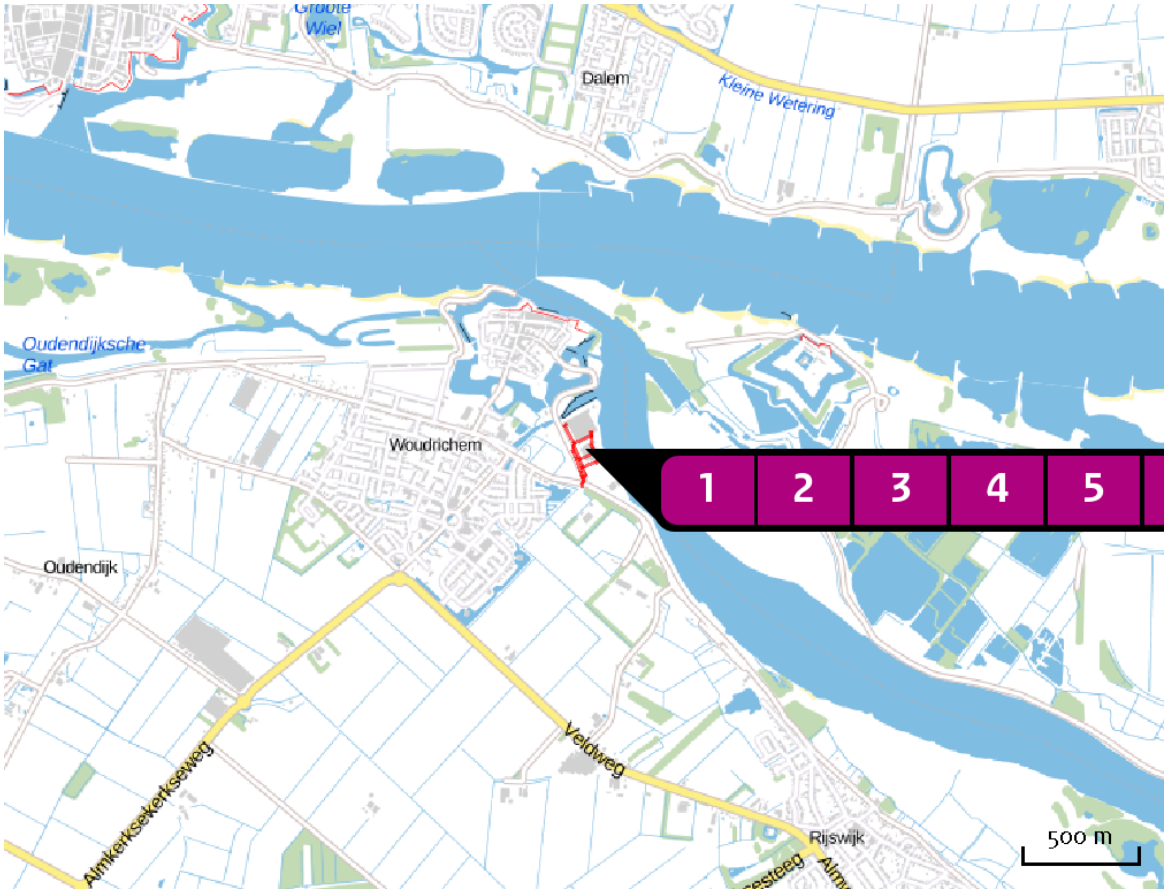

Emissie
Nieuwe situatie

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Bron 1 Plan | Plan	-	42,18 kg/j
2	Bron 2 Plan | Plan	-	18,87 kg/j
3	Bron 3 Plan | Plan	-	16,07 kg/j
4	Bron 4 Plan | Plan	-	6,77 kg/j
5	Bron 5 Plan | Plan	-	18,87 kg/j
6	Bron 6 Plan | Plan	-	7,77 kg/j

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
7	Bron 7 Plan | Plan	-	7,77 kg/j
8	Bron 8 Plan | Plan	-	533,10 kg/j
9	Bron 9 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	4,09 kg/j
10	Bron 10 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
11	Bron 11 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	2,21 kg/j
12	Bron 12 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
13	Bron 13 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
14	Bron 14 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	2,79 kg/j
15	Bron 15 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
16	Bron 16 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
17	Bron 17 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	2,59 kg/j
18	Bron 18 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	9,86 kg/j
19	Bron 19 Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	4,93 kg/j

Resultaten PAS-gebieden (mol/ha/j)

Natuurgebied	Hectare met hoogste verschil		
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil *
Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	>0,05	0,03	- 0,02 (- 0,03)

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Resultaten per habitattype
(mol/ha/j)

Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem

Habitattype	Hectare met hoogste verschil		
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil *
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	>0,05	0,03	- 0,02 (- 0,21)
H6120 Stroomdalgraslanden	>0,05	0,03	- 0,03
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,27	0,13	- 0,14

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting tussen haakjes aangegeven.

Emissie (per bron)
Huidige situatie

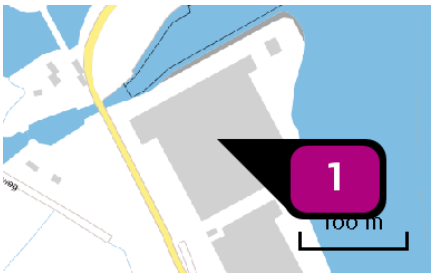

Naam	Bron 1
Locatie (X,Y)	128816, 425089
NOx	1.813,34 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Kantoren en winkels	Loods	11.225,0 m^2	NOx	1.813,34 kg/j

Naam	Bron 2
Locatie (X,Y)	128792, 424964
NOx	55,69 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	420,0	NOx NH3	11,65 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	100,0	NOx NH3	29,66 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	40,0	NOx NH3	14,38 kg/j < 1 kg/j

Emissie (per bron)

Nieuwe situatie

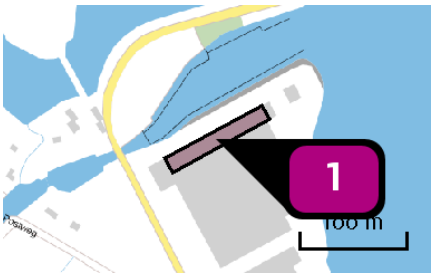

Naam: Bron 1
Locatie (X,Y): 128798, 425133
NOx: 42,18 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Appartement	Havenappartementen	38,0	NOx	42,18 kg/j

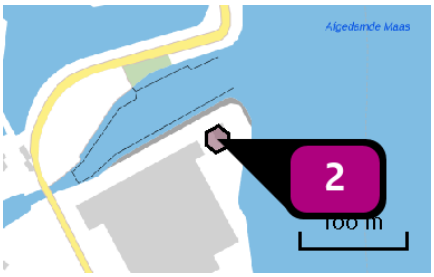

Naam: Bron 2
Locatie (X,Y): 128865, 425169
NOx: 18,87 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Appartement	Torenappartementen	17,0	NOx	18,87 kg/j

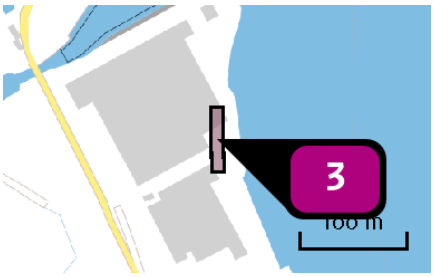

Naam: Bron 3
Locatie (X,Y): 128875, 425057
NOx: 16,07 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Hoekwoning	Kadewoningen	2,0	NOx	3,66 kg/j
	Woningen (nieuwbouw): Tussenwoning	Kadewoningen	8,0	NOx	12,40 kg/j

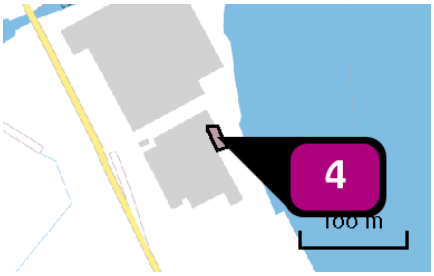

Naam	Bron 4
Locatie (X,Y)	128879, 425008
NOx	6,77 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Tussenwoning	Kadewoningen	2,0	NOx	3,10 kg/j
	Woningen (nieuwbouw): Hoekwoning	Kadewoningen	2,0	NOx	3,66 kg/j

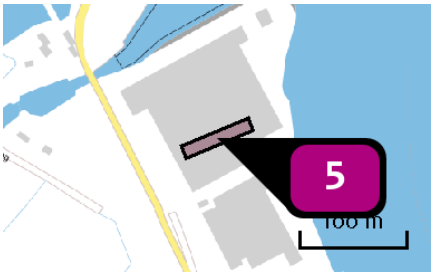

Naam	Bron 5
Locatie (X,Y)	128825, 425063
NOx	18,87 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Appartement	Parkappartementen	17,0	NOx	18,87 kg/j

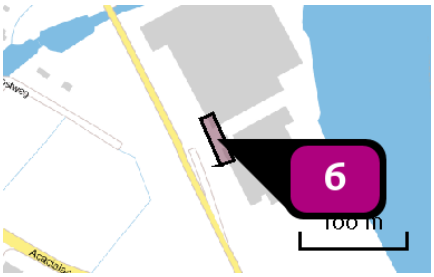

Naam	Bron 6
Locatie (X,Y)	128806, 425002
NOx	7,77 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Appartement	Dijkappartementen	7,0	NOx	7,77 kg/j

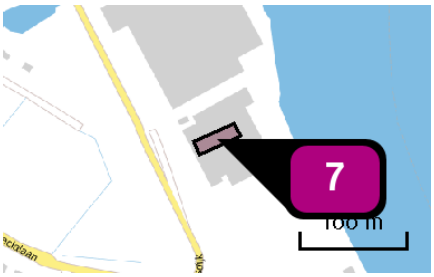

Naam	Bron 7
Locatie (X,Y)	128843, 424986
NOx	7,77 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Woningen (nieuwbouw): Appartement	Dijkappartementen	7,0	NOx	7,77 kg/j

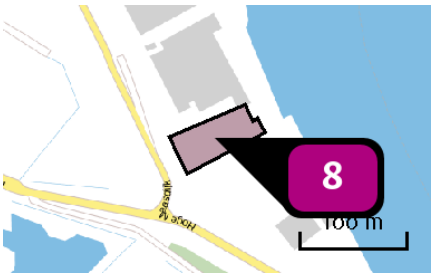

Naam	Bron 8
Locatie (X,Y)	128871, 424917
NOx	533,10 kg/j

Sector	Categorie	Omschrijving	Eenheden	Stof	Emissie
	Kantoren en winkels	Bedrijfsruimte	3.300,0 m^2	NOx	533,10 kg/j

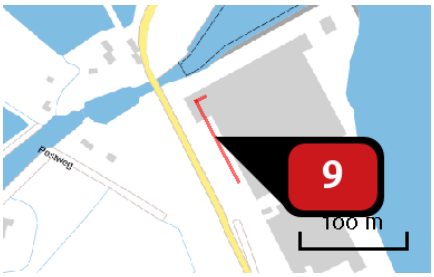

Naam	Bron 9
Locatie (X,Y)	128763, 425071
NOx	4,09 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	407,0	NOx	4,09 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

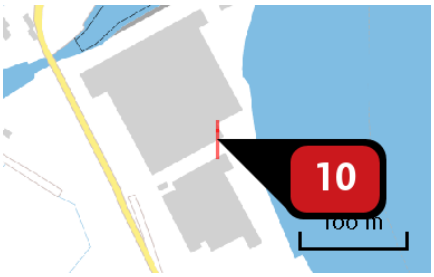

Naam	Bron 10
Locatie (X,Y)	128863, 425046
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	74,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

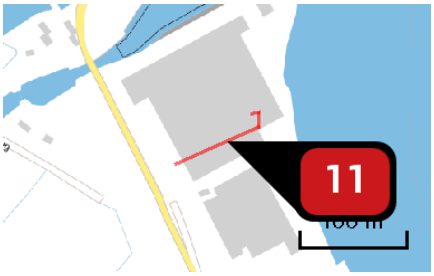

Naam	Bron 11
Locatie (X,Y)	128833, 425050
NOx	2,21 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	200,0	NOx	2,21 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

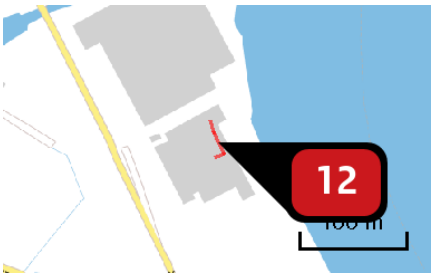

Naam	Bron 12
Locatie (X,Y)	128870, 424998
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	30,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

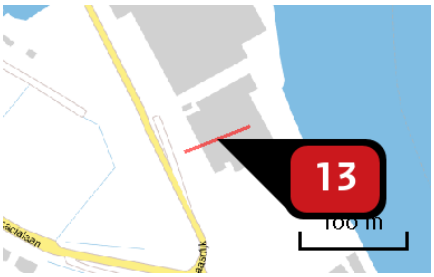

Naam	Bron 13
Locatie (X,Y)	128839, 424972
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	81,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

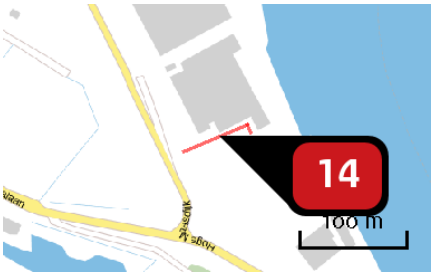

Naam	Bron 14
Locatie (X,Y)	128857, 424938
NOx	2,79 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	145,0	NOx	1,13 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	20,0	NOx	1,66 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

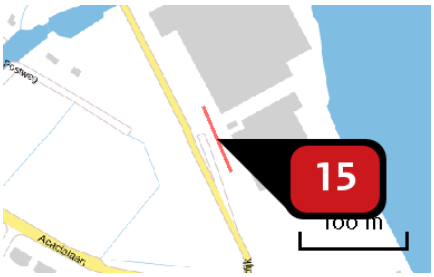

Naam	Bron 15
Locatie (X,Y)	128797, 424989
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	52,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

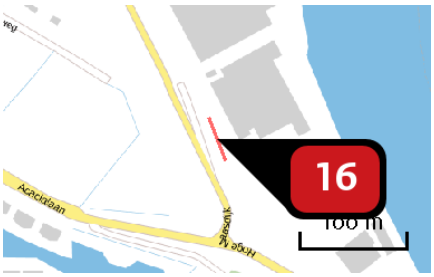

Naam	Bron 16
Locatie (X,Y)	128817, 424941
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	133,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

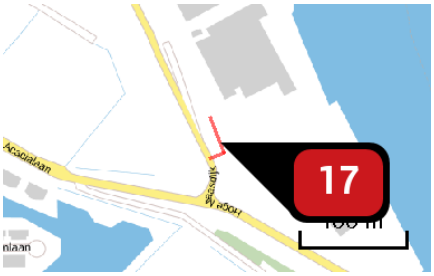

Naam	Bron 17
Locatie (X,Y)	128833, 424901
NOx	2,59 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	278,0	NOx	1,47 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	20,0	NOx	1,13 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

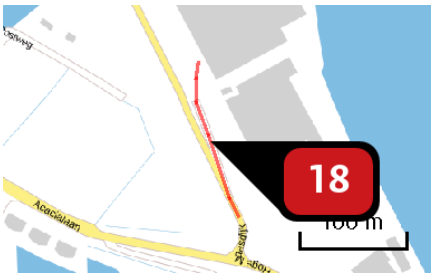

Naam	Bron 18
Locatie (X,Y)	128796, 424955
NOx	9,86 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	607,0	NOx	9,86 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

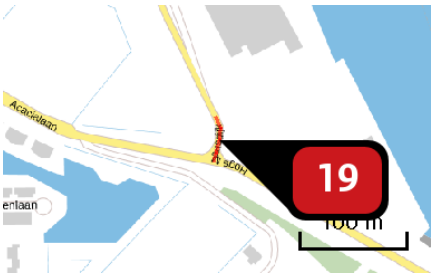

Naam	Bron 19
Locatie (X,Y)	128826, 424864
NOx	4,93 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	885,0	NOx	3,97 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	20,0	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2016L_20171215_64190d2d2b
Database	versie 2016L_20170828_c3f058f00f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg

Bijlage 5. Nader onderzoek bunzing, wezel en hermelijn

Aanvullend onderzoek bunzing, wezel en hermelijn

In het kader van de Wet natuurbescherming

Plangebied: Hoge Maasdijk 1-5, Woudrichem

Opsteller(s): K. van Veen

Aanvullend onderzoek bunzing, wezel en hermelijn

In het kader van de Wet natuurbescherming

Ondertitel	Plangebied: Hoge Maasdijk 1-5
Opsteller(s)	K. van Veen
Datum	29-08-2018
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20180821v01
Aantal pagina's	22
Opdrachtgever	Bugel Hajema
Contactpersoon	H. Vegelin
Collegiale toets	F. A. van Meurs
Wijze van citeren	Veen, K. van. 2018. Aanvullend onderzoek bunzing, wezel en hermelijn. Plangebied: Hoge Maasdijk 1-5, Woudrichem. Kenmerk ER20180821v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2018

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding....5
1.1 Aanleiding....5
1.2 Onderzoeksvragen....5
1.3 Leeswijzer....5
1.4 Voorgenomen ontwikkelingen....6
1.5 Planning....6
2 Werkwijze....7
2.1 Werkstappen....7
2.2 Toelichting cameraval onderzoek....7
3 Onderzoeksresultaten....11
3.1 Algemeen....11
3.2 Bunzing, wezel en hermelijn....11
3.3 Overige soorten....11
4 Effectbeoordeling en toetsing....13
4.1 Bunzing, wezel en hermelijn....13
4.2 Overige soorten....13
5 Conclusies en aanbevelingen....15
5.1 Bunzing, wezel en hermelijn....15
5.2 Overige soorten....15
5.3 Zorgplicht....15
6 Geraadpleegde bronnen....17
6.1 Literatuur....17
6.2 Internet....17
Bijlage 1 Foto's vastgestelde soorten....19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Bugel Hajema heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek naar bunzing, wezel en hermelijn uitgevoerd in het plangebied Hoge Maasdijk 1-5, Woudrichem, gemeente Woudrichem, Provincie Noord-Brabant. De aanleiding voor het onderzoek betreft de sloop van de aanwezige bebouwing en verwijdering van het aanwezige groen en nieuwbouw van circa 100 woningen.
Op basis van een potentie inschatting door de opdrachtgever is het plangebied potentieel geschikt voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing, wezel en hermelijn. In het plangebied is circa 0,9 hectare geschikt habitat aanwezig. Als gevolg van voorgenomen werkzaamheden in het plangebied kunnen mogelijk schadelijke effecten op deze soorten ontstaan. Hierdoor kan de Wet natuurbescherming worden overtreden. De marterachtigen zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming, Nationaal beschermde soorten. In de provincie Noord-Brabant zijn deze soorten niet vrijgesteld van een ontheffing.

1.2 Onderzoeksvragen

Voor het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn bunzing, wezel en/of hermelijn aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het gebied voor bunzing, wezel en/of hermelijn?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
4. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
5. Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren of kan gewerkt worden op basis van een gedragscode?

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage worden achtereenvolgens de werkwijze, het plangebied, de activiteiten de onderzoeksresultaten,, de effectbeoordeling, toetsing aan de wet en afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

1.4 Voorgenomen ontwikkelingen

- Sloop van de aanwezige bebouwing.
- Verwijdering van het aanwezige groen.
- Bouwrijp maken van het plangebied.
- Nieuwbouw van een woonwijk met circa 100 eengezinswoningen.

1.5 Planning

De exacte planning is niet bekend.

ecoresult

2 Werkwijze

2.1 Werkstappen

De onderzoeksvragen (hoofdstuk 1) voor het onderzoek naar bunzing, wezel en hermelijn worden beantwoord op basis van 3 werkstappen:

1. (veld)onderzoek naar aan- of afwezigheid.
2. Bepalen van het schadelijke effect op de functionaliteit van de voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats.
3. Bepalen van het schadelijke effect op de gunstige staat van instandhouding.

Deze onderzoeksopzet is gebaseerd op de voor bunzing, wezel en hermelijn beschikbare ecologische informatie en de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de provincie Noord-Brabant[1]. In afbeelding 1 is de minimale inzet per inventarisatiemethode per hectare weergegeven.

	terreingrootte									
	0 ha	1 ha	2 ha	3 ha	4 ha	5 ha	6 ha	7 ha	8 ha	etc
minimaal aantal cameravallen	1				2				3	
minimaal aantal marterboxen	1		2		3		4		5	
minimaal aantal sporenbuizen	1 2 3 4	5 6 7 8	9 10 11 12	13 14 15 16	17 18 19 20	21 22 23 24	25 26 27 28	29 30 31 32	33 34 35 36	37
minimaal aantal nestkasten	1		2		3		4		5	

Afbeelding 1: minimale materieel inzet per hectare per inventarisatiemethode

2.2 Toelichting cameraval onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door K. van Veen, ecologisch deskundige[2] bij Ecoresult B.V. Hij heeft aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van grondgebonden zoogdieren. Het onderzoek naar de marterachtigen is uitgevoerd met 3 cameravallen (Bushnell-Trailcamera) en één Mostela marterbox. Binnen het plangebied liggen voor marters geschikte groenstructuren verspreid over het terrein.

Het onderzoeksgebied is voorafgaand aan het ophangen van de camera's systematisch doorkruist op zoek naar grondholen en looproutes van dieren.

- Één camera is geplaatst in de noordoosthoek van het plangebied gericht op een open vlak in de bosschages bedekt met hedera.

1 Bouwens, 2017
2 Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true

- Één camera is geplaatst op de rand van bebouwing en een groenstrook, op een smalle looproute.
- Één camera is geplaatst in een groenstrook aan de zuidwestzijde van het plangebied, gericht tegen de bebouwing om alle langlopende dieren in de groenstrook op te vangen.
- De Mustela marterbox is geplaatst in een smalle groenstrook langs een betonnen muur.

Op 11 juni 2018 zijn de cameravallen geplaatst, op 10 augustus 2018 zijn zij weer opgehaald, zij hebben zodoende 8,5 weken in het plangebied gestaan. Er is tussentijds één extra controle bij de cameravallen geweest op 13 juli 2018 om te controleren of de cameravallen nog goed hingen en naar behoren werkten, dit was het geval.

Afbeelding 1: Locaties van de cameravallen in het onderzoeksgebied.

De camera beelden zijn na afloop van het onderzoek geanalyseerd door K. van Veen, werkzaam als ecologisch adviseur bij Ecoresult B.V.

2.2.1 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de voor de onderzochte soorten beschikbare

ecologische informatie en relevante onderzoeksmethodiek. De onderzoeksperiode voor de kleine marterachtigen is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Onderzoeksresultaten

3.1 Algemeen

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 1716 filmpjes gemaakt.

3.2 Bunzing, wezel en hermelijn

Tijdens het onderzoek is geen aanwezigheid vastgesteld van bunzing, wezel of hermelijn. Op geen van de camera's zijn beelden aanwezig van deze soort of beelden van niet determineerbare soorten. De soorten worden in het plangebied zodoende als afwezig beschouwd. Het plangebied heeft – op grond van het aanvullend veldonderzoek – geen essentiële functie voor bunzing.

3.3 Overige soorten

Tijdens het onderzoek zijn geen habitatrichtlijnsoorten of andere niet vrijgestelde Nationaal beschermde soorten aangetroffen. Binnen het plangebied is wel sprake van aanwezigheid van "Andere Soorten § 3.3 Wnb" waarvoor in Noord-Brabant een vrijstellingsbesluit van kracht is. Dit betreffen egel, bosmuis, rosse woelmuis, bosspitsmuis, woelrat, egel en konijn. De waargenomen vogelsoorten betreffen algemene broedvogels en categorie 5-soorten broedvogels.

Tijdens het onderzoek zijn de volgende diersoorten waargenomen op de camera's:

Zoogdieren:

- bosmuis
- bosspitsmuis spec.
- Hond (ras onbekend)
- huiskat
- huisspitsmuis
- egel
- konijn
- rosse woelmuis
- woelrat

Vogels

- groenling
- heggemus
- houtduif
- koolmees
- merel
- nijlgans
- zanglijster
- zwarte roodstaart

4 Effectbeoordeling en toetsing

4.1 Bunzing, wezel en hermelijn

Bunzing, wezel en hermelijn zijn afwezig. Het plangebied heeft geen functie voor deze soorten. Aanvullende maatregelen voor bunzing zijn niet nodig. Er hoeft geen ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Et hoeven geen aanvullende maatregelen getroffen te worden.

4.2 Overige soorten

4.2.1 Nationaal vrijgestelde soorten

Binnen het plangebied is sprake van aanwezigheid van “Andere Soorten § 3.3 Wnb” waarvoor in Noord-Brabant een vrijstellingsbesluit van kracht is, te weten egel, bosmuis, bosspitsmuis, konijn, woelrat, rosse woelmuis en huisspitsmuis. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt ten alle tijde de Algemene zorgplicht.

4.2.2 Categorie 5 broedvogels

In het plangebied zijn de categorie 5 soorten broedvogels koolmees en zwarte roodstaart aangetroffen. Vogels met niet jaarrond beschermde nesten zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan en die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen ecologische omstandigheden waardoor de aanwezige nestplaatsen jaarrond beschermd dienen te zijn. Het betreft een lokaal en regionaal algemene vogels. In de directe omgeving zijn voldoende geschikte structuren die als alternatief gebruikt kunnen worden. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Werken binnen het broedseizoen is enkel mogelijk indien er geen bezette nesten worden verstoord. Indien er binnen het broedseizoen gewerkt wordt is voorafgaand aan de werkzaamheden een controle door een deskundig ecoloog noodzakelijk.

4.2.3 Algemene broedvogels

De waargenomen vogelsoorten betreffen algemene broedvogels. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Werken binnen het broedseizoen is enkel mogelijk onder begeleiding van een ecologisch deskundig.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Bunzing, wezel en hermelijn

- In het plangebied zijn geen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing, wezel of hermelijn aangetroffen.
- In het plangebied is functioneel leefgebied voor bunzing, wezel en hermelijn afwezig.

De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is op basis van het onderzoek niet nodig ten aanzien van marterachtigen. De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

5.2 Overige soorten

In het plangebied zijn meerdere soorten aangetroffen en is het plangebied voor meerdere andere soorten geschikt waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstellingsbesluit van kracht is (bosmuis, en egel). Voor deze soorten is geen ontheffing vereist en aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, wel geldt ten alle tijde de algemene zorgplicht.
De waargenomen vogelsoorten betreffen, met uitzondering van huismus, algemene broedvogels. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor huismus[3]. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus). Werken binnen het broedseizoen is enkel mogelijk onder begeleiding van een ecologisch deskundig.

5.3 Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in de Memorie van Toelichting[4] op de Wet natuurbescherming opgenomen. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende

3 Veen, van. K., L. Boon & B. Verhoeven. 2017.
4 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-3.html

dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

6 Geraadpleegde bronnen

6.1 Literatuur

Bouwens, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant

6.2 Internet

Bunzing, wezel en hermelijn
http://www.zoogdiervereniging.nl/

Wet natuurbescherming- Handreiking Kleine marters
http://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwesite/0verigen/downloads/15908%20Handreiking%20kleine%20Marters%20DIGITAAL.pdf

Bijlage 1 Foto’s vastgestelde soorten

Egel

Nijlgans met pulletjes

Rosse woelmuis in de Mustela Marterbox

Films en tv
0:00:02
0:00:08
30.18 inHg
82°F
07/16/2018 02:49PM
CAMERA1
NLD
NL
11:04
21-8-2018
Konijn

Zanglijster

Juveniele Zwarte roodstaart

Colofon

Opdrachtgever
Bouwlinie BV

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
284.10.50.00.00.00

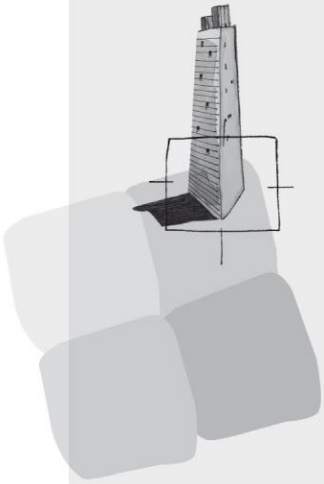

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort